

de Forandringer og Modificationer, den af indre eller ydre Grunde i Tidernes Løb maatte kunne undergaae, dog maa betragtes som det aldeles nødvendige Udgangspunkt og en Nødvendighed, der har langt flere og langt stærkere Argumenter end de Forhandlinger med Preussen og Østerrig, som en året Ven af mig (Kirck) holder i sin Haand. Det er altsaa denne Situation, hvorimod man vel kan gjøre smaa, lyriske Udbrud, men som man dog som en politisk foresunden og foreliggende factisk Tilstand hverken kan ignorere eller affee fra, der er det egentlige Fundament for denne og en hvilken som helst Forhandling om politiske Forhold heri Landet for nærværende Tid. I denne Henseende forekommer det mig altsaa aldeles klart, at han gjør Modstand imod 3die Gang at vedtage det hvillende Grundlovsforslag, fordi han anseer hvilken som helst Heelskatsforfatning for et Onde og den ærede Taler har vistnok ganske Ret i at betragte det som et Onde; som Andet er det ikke betragtet paa saa Undtagelser nær af dem, som have taget Deel i Sagernes politiske Udvikling her, og derfor er det mig aldeles uforstaaeligt, hvorledes man nu kan tale om Duffer, Haab og Forventninger. Der er Ingen af os, der har havt stort Haab, Ingen af os, der med Forventning har imødeset Fællesskatsforfatningen; vi have Alle betragtet det som et nødvendigt Onde, som Noget, vi i den Henseende maatte underkaste os. Desuden maa den ærede Taler, hvem jeg her nærmest svarer, dog aabenbart have gjort sig selv Rede for, og altsaa skylde os Rede for, hvad det andet Alternativ er. Skulde det ene og alene være Følgen af Forkastelsen af det hvillende Grundlovsforslag, at Danmark Rigets Grundlov blev ved at bestaae for Kongeriget, ja, saa kunde vi have været ved det Resultat for mange Aar siden, saa kunde der have været sparet meget Blod og mange Millioner; thi havde vi villet indskrænke os til at give en Grundlov for Kongeriget og ved Siden deraf tilstedet Schlesvigholstein med en anden Grundlov ved Siden af vor, ja, da kunde vi som sagt have været Maalet overmaade nær; men det, vi ikke vilde, var netop en Sønderplittelse

af det danske Monarchie i et Danmark indtil Kongeaen og ved Siden deraf et Schlesvigholstein. Det, vi principielt vilde have, og det tør jeg bestemt sige for Alles Vedkommende, thi Alle have udtalt det, om endog Noget med større og Andre med mindre Begeistring, — det var et Danmark til Sideren, og det var først da vi kom til den Erkjendelse, at vi ikke kunde komme i nogen constitutionel Eenhed med Slesvig, uden tillige at acceptere en constitutionel Eenhed med Holsten, at vi fandt os i at gaae den Omvei, hvad enten man nu betragter det som en definitiv Ordning af den politiske Tilstand i Landet Nord for Elben, eller man kun betragter det som en majsommelig og svær Omvei for at naae til et Danmark indtil Sideren.

Kirck: I Anledning af, hvad den høitærede Cultusminister yttrede med Hensyn til det Uds tryk, jeg har brugt i de saa Ord, jeg udtalte før, skal jeg bemærke, at det er mig umuligt at kunne erindre ganske nøiagtigt, hvilke Uds tryk jeg har brugt. Jeg fører aldrig skrevne Taler med mig; jeg træder ganske uforberedt op, og jeg maa altsaa bede tilgivet, naar jeg ikke Ord til andet kan anføre det. Men saameget er vist, at jeg ikke har beskylt det nuværende Ministerium for at ville indføre Absolutismen; det vil Rigsdagstidenden udvise. Jeg har tilladt mig, saavidt jeg erindrer, at sige, at naar det nu kom saavidt, at ogsaa dette Thing vedtager Grundlovsforandringen 3die Gang, og man da kommer til Forhandlingen om sammes Ikrasttræden, saa kunde det nok hændes, at Regjeringen kunde være fundet at sige: Rigsdagen har vedtaget Grundlovsforandringen 3die Gang og nu modsætter den sig Gjennemførelsen af den; til den Tid veed man ikke, hvem der stöder tilroers, og det har jeg allerede tilladt mig at udtale i forrige Session. Jeg troer saaledes ikke, at jeg har hentydet paa, at der hos den nuværende Regjering ligger noget Saabant til Hensigt, og, naar den ærede Minister har meent, at jeg skulde begrunde det, jeg sagde, saa maa jeg udbede mig Tilladelse til at udfatte dette, indtil Sagen er saaledes fremmet her i Thinget, at man med Frihed